

Зміст освітньої програми

Розділ 1. Призначення закладу та засоби його реалізації

Розділ 2. Напрямки реалізації освітньої програми

Розділ 3 . Права та обов'язки здобувачів освіти

Розділ 4. Освітня програма закладу та її обґрунтування

4.1. Освітня програма початкової освіти

4.2. Освітня програма базової середньої освіти

4.2.1. Освітня програма 5 класів (НУШ)

4.2.2. Освітня програма базової середньої освіти 6-9 класів

4.3. Освітня програма дітей з ООП

4.4. Освітня програма 10-11 клас (рівень стандарту)

Розділ 5. Структура 2022-2023 навчального року, режим роботи закладу

Розділ 6. Особливості організації освітнього процесу та застосовування в ньому педагогічних технологій

Розділ 7. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Розділ 8. Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти

Додатки

Розділ 1. Призначення закладу та засоби його реалізації

Карпилівський ліцей- заклад загальної середньої освіти з українською мовою навчання. Кількість класів –32, у них учнів – **794**. Освітній процес здійснюється у режимі 5-денного навчального тижня з проведенням занять у дві зміни.

Заклад в своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», іншими законодавчими актами України, актами Президента України, органів місцевого самоврядування, власним Статутом.

Призначення закладу полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Основним засобом реалізації призначення загальноосвітнього закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме:

- введення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- вивчення двох іноземних мов (7-9 класи).

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; формування загальної культури особистості, адаптації

особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Реалізація освітньої програми здійснюється через три рівні освіти:

- початкова освіта тривалістю чотири роки;
- базова середня освіта тривалістю п'ять років;
- середня освіта тривалістю два роки.

Таким чином, головне завдання педагогічного колективу – в повній мірі реалізувати та гармонійно поєднати реалізацію всіх аспектів у навчанні:

- системою уроків, які передбачають завдання освіти, виховання і розвитку учнів;
- змістом діяльності учителя і учнів, який забезпечував би реалізацію всіх трьох видів завдань;
- різноманітністю методів, форм і засобів навчання;
- в процесі контролю і самоконтролю навчання і при аналізі його результатів, причому одночасно оцінюється якість реалізації всіх функцій, а не однієї з них.

Сукупність цих вимог при побудові процесу навчання підносить його на якісно новий рівень, при якому комплексно реалізуються завдання, що стоять перед закладом.

Розділ 2. Напрямки реалізації освітньої програми

1. В організації освітнього процесу забезпечити:

— логічну послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;

– використання рекомендованих форм організації освітнього процесу, основними формами якого є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також рекомендованими формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо;

– використання сучасних інноваційних технологій, систем (методик) навчання;

– науково-дослідницьку діяльність, участь у проєктах;

– роботу з обдарованими дітьми;

– навчання дітей з особливими освітніми потребами.

2. Здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, зокрема підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

3. Запроваджувати в освітній процес сучасні технології навчання, зокрема: проєктні, інформаційно-комунікаційні, критичного мислення, інтерактивні технології, окремі освітні тренди.

4. Враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення сформувати варіативну складову навчального плану, спрямувати її на підсилення предметів інваріантної складової. Запроваджувати факультативи, курси за вибором, що розвивають індивідуальну орієнтованість особистості та формують її всебічний розвиток.

5. Реалізувати навчання за наскрізними лініями через: організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проєктах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

6. Врахувати вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття освіти на кожному рівні.

8. Створити умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Розділ 3 . Права та обов'язки здобувачів освіти

Здобувачі освіти мають право на:

- навчання впродовж життя та академічну мобільність;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- якість освітніх послуг;
- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;
- відзначення успіхів у своїй діяльності;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності;
- безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці;
- повагу людської гідності;
- користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів;
- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі;
- трудову діяльність у позанавчальний час;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення.

Здобувачі освіти зобов'язані:

- виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти;
- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу.

Розділ 4. Освітня програма закладу та її обґрунтування

4.1. Освітня програма початкової освіти

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти. Початкову освіту здобувають діти, яким станом на 31.12 виповниться 6 років.

Програма визначає загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення, які будуть подані в рамках навчальних планів.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Початкова освіта має такі цикли, як 1—2 і 3—4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї,

самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формувати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Компетентності здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями, які забезпечують формування всіх ключових компетентностей.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Нормативно-правове забезпечення:

- Державний стандарт початкової освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688);

- Типова освітня програма розроблена під керівництвом Р. Шияна 1-2 клас, затверджена наказом Міністерством освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272, (додаток 1);

- Типова освітня програма розроблена під керівництвом Р. Шияна 3-4 клас, затверджена наказом Міністерством освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273, (додаток 2).

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;

- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів всіх ключових компетентностей. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, активне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

мовно-літературна – включає українську мову та літературу, іноземну мову (англійська);

математична – спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;

природнича – має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;

технологічна – формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;

інформатична – формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;

соціальна і здоров'язбережувальна – формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;

громадянська та історична – формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;

мистецька – формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;

фізкультурна – формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Мовно-літературна освітня галузь в 1 класі реалізується через інтегрований курс «Українська мова» (навчання грамоти), в 2, 3 класах через навчальний предмет «Українська мова».

Математична освітня галузь реалізується через предмет «Математика».

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича, технологічна реалізується через інтегрований предмет «Я досліджую світ»

Інформатична – через предмет «Інформатика» (починаючи з 2 класу), мистецька галузь – через предмет " Мистецтво"

Фізкультурна галузь реалізується через предмет «Фізична культура».

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Навчальні досягнення здобувачів у 3-4 класі підлягають формувальному та підсумковому (завершальному) оцінюванню.

Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-го класу закладу складає 805 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-го класу – 875 годин/навчальний рік, для 3-го класу – 910 годин/навчальний рік, для 4-го класу – 910 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах (додаток 1). Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні заняття. Рішенням педагогічної ради (протокол від 21 червня 2021 року № 14) в 1-4 класі додаткова година виділяється на індивідуальні заняття.

Повноцінність освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових.

4.2. Освітня програма базової середньої освіти

4.2.1. Освітня програма 5-х класів (НУШ)

Освітня програма для 5 класу розроблена відповідно до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 19.02. 2021р. №235 "Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти".

Освітня програма окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, визначає загальний обсяг навчального навантаження, очікувані результати навчання учнів. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти, вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-х класів закладів загальної середньої освіти складає 1050годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень для учнів 5 класів класів окреслює навчальний план закладу розроблений до Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. №235, (додаток 3), який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів.

Навчальне навантаження у типовому навчальному плані орієнтоване на «рекомендований» навчальний час, визначений базовим навчальним планом Державного стандарту для вивчення певної освітньої галузі на адаптаційному та предметному циклах навчання базової середньої освіти.

Додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових розподілено, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані закладу загальної середньої освіти не перевищує загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Варіативна складова використана на:

- запровадження курсів за вибором, що розширюють обране закладом світоглядне спрямування (українознавство).

Предмети та курси з навчальним навантаженням 0,5 години на тиждень вивчаються протягом одного семестру.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в

навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання.

Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою; предмети за вибором; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, розпочинають здобуття загальної середньої освіти середньої освіти цього ж навчального року.

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мовно-літературна

Математична

Природнича

Соціальна і здоров'язбережувальна

Громадянська та історична

Інформатична

Технологічна

Мистецька

Фізична культура

Навчальний план для 5 класу передбачає реалізацію галузевих інтегрованих курсів. Освітня галузь мовно-літературна у навчальних планах реалізується через окремі предмети: «Українська мова», «Українська література», «Іноземна мова» (англійська), «Зарубіжна література».

Математична "Математика"

Природнича "Пізнаємо природу "

Соціальна і здоров'язбережувальна "Здоров'я, безпека та добробут", "Етика"

Громадянська та історична " Вступ до історії України та громадянської освіти"

Інформатична "Інформатика"

Технологічна "Технології"

Мистецька Інтегрований курс "Мистецтво"

Фізична культура" Фізична культура".

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» складається з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах. Для виконання освітніх програм на 2022/2023 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріативної частини; курсів за вибором варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм, у єдину освітню програму. Форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Перелік навчальних програм

для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня(5класи)

№	Назва підручника та предмет	Назва модельної програми
1.	Підручник «Українська мова» для 5 класу для закладів загальної середньої освіти (автор О.Авраменко)	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми : «Українська мова 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)
2.	Підручник «Українська література» для 5 класу для закладів загальної середньої освіти (автор О.Авраменко)	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми : «Українська література 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Архипова В.П., Січкарь С.І., Шило С.Б.)
3.	Підручник «Зарубіжна література» для 5 класу для закладів загальної середньої освіти (автори Юрій Ковбасенко, Людмила Ковбасенко, Світлана Дячок)	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А.)
4.	Підручник «Математика» для 5 класу для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми : «Математика. 5-6 класи.» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)
5.	Підручник «Вступ до історії України та громадянської освіти» для 5 класу закладів загальної середньої освіти	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми : «Вступ до історії України та громадянської освіти» 5 клас (автори

	(автори Ганна Хлібовська, Марія Крижановська, Оксана Наумчук).	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.)
6.	«Мистецтво» підручник для інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти (автор Масол Л.М.).	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми : «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автор Масол Л.М., Просіна О.В.)
7.	Підручник «Пізнаємо природу» для інтегрованого курсу для 5-6 класів для закладів загальної середньої освіти (автор Коршевніук Т.В.).	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми:«Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти(авт. Коршевніук Т.В.)
8.	Підручник для 5 класу «Англійська мова» для закладів загальної середньої освіти (автори Джоанна Коста, Мелані Вільямс).	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми :«Іноземна мова 5-9 класи» (авт.ЗимомряІ.М.,Мойсюк В.А., Трифан М.С.)
9.	Підручник «Інформатика» для 5 класів для закладів загальної середньої освіти	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми : «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. О. В. Пасічник, Л. А. Чернікова)
10.	Підручник «Етика» для інтегрованого курсу	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми: «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ашортіа Є.Д., Бакка Т.В., Желіба О.В., Козіна Л.Є., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.)
11.	Підручник «Здоров'я, безпека та добробут» для 5 класів для закладів загальної середньої освіти (авт. Шиян О. І., Волощенко О. В., Дяків В. Г., Козак О. П., Седоченко А. Б.)	Навчальна програма, складена відповідно до модельної навчальної програми «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)»для закладів загальної середньої освіти(автори: Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.)

4.2.2. Освітня програма базової середньої освіти 6-9 класів

Освітня програма загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) з навчанням українською мовою і вивченням мови національної меншини.

Освітня програма окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, визначає загальний обсяг навчального навантаження, очікувані результати навчання учнів. Рекомендовані

форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти, вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 6-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 4847,5 годин/навчальний рік:

для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік,

для 7-х класів – 1190 годин/навчальний рік,

для 8-х класів – 1242,5 годин/навчальний рік,

для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень для учнів 6 класів класів окреслює навчальний план закладу розроблений до Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 405, таблиця 1 (додаток 4), який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Варіативна складова визначена з урахуванням особливостей організації освітнього процесу, пізнавальних інтересів здобувачів освіти та індивідуальних освітніх потреб учнів. Формування варіативної складової відбувається на підставі побажань учнів, за навчальними програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України. Під час розподілу варіативної складової навчального плану враховано гранично допустиме навантаження на одного учня, уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались.

Варіативна складова використана на:

- запровадження курсів за вибором, що розширюють обране закладом світоглядне спрямування (етика, українознавство)
- запровадження факультативу німецька мова, психологія спілкування .

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень для учнів 7-9 класів окреслює навчальний план закладу розроблений до Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 405, таблиця 10 (додаток 5), який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Варіативна складова визначена з урахуванням особливостей організації освітнього процесу, пізнавальних інтересів здобувачів освіти та індивідуальних освітніх потреб учнів. Формування варіативної складової відбувається на підставі побажань учнів, за навчальними програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України. Під час розподілу варіативної складової навчального плану враховано гранично допустиме навантаження на одного учня, уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались.

Варіативна складова використана на:

- запровадження курсів за вибором, що розширюють обране закладом світоглядне спрямування (українознавство);
- запровадження факультативів, що розширюють обране закладом світоглядне спрямування (основи християнської етики (7-9 кл.), українська мова (8 клас).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання.

Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою; предмети за вибором; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Базова середня освіта здобувається після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, розпочинають здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Типову освітню програму укладено за такими **освітніми галузями**:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Освітня галузь мови і літератури у навчальних планах реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Українська література», «Іноземна мова (німецька, англійська,)», «Зарубіжна література». У межах галузі «Суспільствознавство» у 6-му класі – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України», у 7,8,9-х класах "Історія України", " Всесвітня історія", у 9 класі " Основи правознавства".

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» в 6-7 класах та «Мистецтво» у 8-9 класах.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках

предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах. Для виконання освітніх програм на 2022/2023 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріативної частини; курсів за вибором варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм, у єдину освітню програму. **Форми організації освітнього процесу.** Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемні уроки, відеоуроки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів

(можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Перелік навчальних програм

для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня(6-9класи)

(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ п/п	Назва навчальної програми
1	Українська мова
2	Українська література
3	Біологія
4	Всесвітня історія
5	Основи правознавства
6	Географія
7	Зарубіжна література
8	Інформатика
9	Історія України (наказ МОНУ від 21.02.2019 №236)
10	Математика
11	Мистецтво
12	Основи здоров'я
13	Природознавство
14	Трудове навчання
15	Фізика
16	Фізична культура
17	Хімія
18	Англійська мова

19	Німецька мова
----	---------------

Перелік навчальних програм

для вивчення предметів варіативної складової у 5-9 класах

№ з/п	Клас	Назва предмета	Ким дозволено до використання (ким затверджено)
1	5-9	Українознавство	Навчальна програма для учнів 5–11 класів закладів загальної середньої освіти України Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 10.08.2020 № 1/11-5310).
2	6	Етика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Етика» - 5-6 клас, видана згідно з «Угодою №17/69-05 від 27.07.2005» між МОН України та видавництвом «Перун».
3	7,8,9	Основи християнської етики	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. (Рекомендовано МОН України, лист 1/9-934 від 22 липня 2020р.) Основи християнської етики 5-11 класи. Автори: Жуковський В.Л; Ніколін М.М.; филипчук С.В.; Лахман Н.М.
4	8	Українська мова	Програми факультативних курсів та курсів за вибором з української мови й літератури. (Схвалено МОН, лист Інституту модернізації змісту освіти від 04.07.2019р. № 22.1/12-Г-551)
5	6	Психологія спілкування	Програма факультативного курсу для учнів 5-7 класів "Психологія спілкування", автор Хронюк І.Є.

Розділ 4.3. Освітня програма дітей з ООП

На виконання Закону України «Про освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» від 15.09.2021 року №957, Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом МОН України від 12 січня 2016 року №8 зі змінами, внесеними наказом МОН України № 955 від 10.07.2019 року), висновків інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, заяв батьків та з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, їх соціалізацію та інтеграцію в суспільство в закладі організована індивідуальна форма навчання (педагогічний патронаж) для 6 учнів (1клас-1, 7 клас - 1, 8 клас - 1, 9 клас - 3), продовжено інклюзивне навчання (2 та 5 класи), де навчаються по 1 учню з особливими освітніми потребами. Учні індивідуального та інклюзивного навчання з особливими освітніми потребами забезпечені відповідними педагогічними кадрами.

Інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітньому навчальному закладі на основі застосування особистісно

орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей.

Освітній процес у класі з інклюзивним навчанням здійснюється відповідно до Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р. 1-2 та 3-4 клас, затвердженої наказом Міністерством освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272, №1273 та Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів (наказ МОН від 16.08.2018 рік № 917, таблиця 3 (додаток 6) для дітей з порушенням зору) та для учня 5 класу інклюзивної форми навчання Мартинюка Івана Сергійовича Карпилівського ліцею, складений відповідно до Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із тяжкими порушеннями мовлення, затвердженого наказом МОН України від 17.12.2021 №1317.

Команда психолого-педагогічного супроводу розробляє комплексну програму розвитку для дитини з особливими освітніми потребами, що допомагає пристосувати середовище до потреб дитини. Розробляється командою супроводу (з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання дитини з особливими освітніми потребами. Вона містить загальну інформацію про учня, систему додаткових послуг, види необхідної

адаптації та модифікації навчальних матеріалів, індивідуальну навчальну програму та індивідуальний навчальний план. Оформлення та ведення відповідної документації покладається на асистента вчителя.

Індивідуальна програма розвитку містить такі розділи:

1. Загальна інформація про дитину: прізвище, ім'я та по батькові учня, вік, рік навчання та термін, на який складається програма.
2. Відомості про особливості розвитку (інформація про особливі освітні потреби)
3. Наявний рівень знань і вмінь. Частиною ІПР є індивідуальний навчальний план, який затверджується директором закладу та переглядається двічі на рік з метою коригування.

Протягом всього навчального року здійснюється психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами практичним психологом закладу, вчителем-логопедом та педагогічними працівниками. Практичний психолог надає систематичну консультативну допомогу педагогічним працівникам, які викладають в інклюзивних класах, у створенні сприятливих умов адаптації, психологічно комфортного перебування в учнівському колективі учня з особливими освітніми потребами, вивчає

стан адаптації. Вчитель-логопед працює над корекцією мовлення учня. Розклад уроків для дитини з особливими освітніми потребами складається з урахуванням індивідуальних особливостей її навчально-пізнавальної діяльності, динаміки розумової працездатності протягом дня і тижня та з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог.

Особливістю освітнього процесу є його корекційна спрямованість. В індивідуальному навчальному плані передбачаються години для проведення корекційно-розвиткових занять з урахуванням висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини. Корекційно-розвиткові заняття проводяться вчителем-логопедом та практичним психологом. Особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу забезпечують асистенти вчителя, які беруть участь у розробленні та виконанні індивідуальних навчальних планів, адаптують навчальні матеріали з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дитини з особливими освітніми потребами.

Оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами здійснюється згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою. Учні з ООП залучається до позакласних і позашкільних заходів з

урахуванням його інтересів, побажань, індивідуальних особливостей та стану здоров'я.

З метою формування у дитини з ООП життєвих компетентностей, запроваджується педагогіка партнерства, співпраця з батьками, надання їм консультативно-методичної допомоги з метою сприяння їх активній участі в освітньому процесі, зокрема, корекційно-розвитковій роботі. Освітній процес учня з особливими освітніми потребами базується на положеннях дидактики, психології, методики, підборі оригінальних завдань і видів діяльності, моделюванні творчої діяльності з урахуванням створення умов для розвитку соціальних, громадянських, здоров'язбережувальних та інших компетентностей, визначених навчальними програмами та забезпечує формування однієї з ключових компетентностей – соціально-трудову.

Освітній процес за індивідуальною формою навчання здійснюється відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання, затвердженого наказом МОН України від 12.01.2016 року (Назва із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки № 95 "Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти"). Зарахування на індивідуальну форму здобуття освіти проводиться до початку навчального року відповідно до висновків Інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, заключення лікувального закладу та на підставі заяви батька. Забезпечення реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти здійснюється шляхом розроблення індивідуальних навчальних планів (для осіб з особливими освітніми потребами). Індивідуальний

навчальний план, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії, розробляють педагогічні працівники закладу освіти у взаємодії зі здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.

Індивідуальні навчальні плани охоплюють всі навчальні предмети інваріантної частини відповідно обраної для засвоєння здобувачем освіти нозології..

Кількість навчальних годин визначається з розрахунку в 5-9 класах - 14 годин на тиждень на кожного здобувача освіти.

Навчається у закладі 6 учнів за індивідуальною формою навчання (педагогічний патронаж):

- у 1 класі- за програмою для дітей з порушення опорно-рухового апарату відповідно до Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти (наказ МОН від 26.07.2018 №814, таблиця 7 для дітей з порушенням опорно-рухового апарату (додаток 8);

- у 7 класі- 1 учень за програмою для дітей з порушення опорно-рухового апарату відповідно до Типового навчального плану для дітей з порушення опорно-рухового апарату, затвердженого наказом МОН України від 12.06.2018 року № 627, таблиця 13 (додаток 9);

- у 8 класі - 1 учень за програмою для дітей з порушення опорно-рухового апарату відповідно до Типового навчального плану для дітей з порушення опорно-рухового апарату, затвердженого наказом МОН України від 12.06.2018 року № 627, таблиця 13 (додаток 10);

- у 9 класі- 3 учні:

1 учень за програмою для дітей із розумовою відсталістю відповідно Типового навчального плану для дітей з розумовою відсталістю, затвердженого наказом МОН України від 12.06.2018 року № 627, таблиця 18 (додаток 11);

2 учні за програмою для дітей із затримкою психічного розвитку, відповідно Типового навчального плану для дітей з розумовою відсталістю, затвердженого наказом МОН України від 26.07.2018 року № 815, таблиця 16 (додаток 12-13).

4.4. Освітня програма 10-11 клас (рівень стандарту)

Нормативно-правове забезпечення:

– Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

– Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 408 (в редакції наказу МОНУ від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464).

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2502,5 годин/навчальний рік:

для 10-х класів – 1260 годин/навчальний рік,

для 11-х класів – 1242,5 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані. З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план містить усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних

планів Типової освітньої програми, затвердженої Міністерством освіти і науки України від 20.04.2018р. №408, таблиця 2 (додаток 14). Варіативний складник навчального плану з врахуванням індивідуальних навчальних можливостей та пізнавальних інтересів здобувачів освіти використано на:

- посилення вивчення предметів (захист України);
- запровадження курсу за вибором, що розширює обране закладом світоглядне спрямування (українознавство);
- упровадження факультативів (українська література, зарубіжна література, англійська мова, моделювання одягу, історія);

Повна загальна середня освіта здобувається після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту, 1 вересня поточного навчального року розпочинають здобуття загальної середньої освіти.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

За модульним принципом реалізується зміст базового предмета «Фізика і астрономія», розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальних програм.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Мистецтво»).

Зміст навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;

- курс за вибором;
- факультативні курси.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише

показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків:

- змістово-інформаційних,
- операційно-діяльнісних
- організаційно-методичних.

Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду.

Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати іспити, можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Перелік навчальних програм

для учнів III ступеня

(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 14.07.2016 р. № 826)

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Рівень стандарту
2.	Астрономія	Рівень стандарту
3.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
4.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
5.	Географія	Рівень стандарту
6.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
7.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
8.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
9.	Інформатика	Рівень стандарту
10.	Історія України	Рівень стандарту
11.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
12.	Мистецтво	Рівень стандарту
13.	Українська література	Рівень стандарту
14.	Фізика	Рівень стандарту
15.	Фізична культура	Рівень стандарту
16.	Хімія	Рівень стандарту
17.	Іноземна мова	Рівень стандарту

Перелік навчальних програм

для вивчення предметів варіативної складової у 10-11 класах

№ з/п	Клас	Назва програми	Рекомендовано до використання
1.	10-1 1	Моделювання одягу	Навчальна програма курсу за вибором для учнів 9-11 класів, рекомендовано МОН України
2.	10-1 1	Українська мова й література	Програми факультативних курсів та курсів за вибором з української мови й літератури. (Схвалено МОН , лист Інституту модернізації змісту освіти від 04.07.2019р. № 22.1/12-Г-551)
3.	11	Українознавство	Програм курсу за вибором Українознавство. Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України від 03.07.2014 р. № 14.1/12-Г-1058) Програма курсу за вибором «Українознавство. 5–11 класи», затверджена вченою радою Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії МОН молодьспорту України (протокол від 14.06.2012 р. № 4) Керівник авторського колективу П.П. Кононенко
4.	10-1 1	Англійська мова	Програми факультативних курсів з англійської мови, затвердженої наказом МОН України від 23.10.2017 року № 1407.
5.	10-1 1	"Голодомор 1932-1933років як геноцид українського народу"	"Голодомор 1932-1933років як геноцид українського народу" Навчальна програма факультативного курсу для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти. Лист МОН від 02.08.2017 №1/11-7721.

№ з/п	Клас	Назва програми	Рекомендовано до використання
6.	10	Навчальна програма факультативу " Антична література"	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (Лист МОН України від 20.06.2007 року 31/11-4039)

Розділ 5. Структура 2022-2023 навчального року, режим роботи закладу

I семестр 01 вересня 2022 року - 30 грудня 2022 року (81 робочий день)

II семестр 12.01 2023 року – по 30.05. 2023 року (94 робочі дні)

Всього 175 навчальних днів

Канікули : осінні 22.10.2022 – 30.10.2022 року (9 календарних днів)

зимові 31.12. 2022року – 11.01. 2023 року (12 календарних днів)

весняні 25.03.2022 – 02.04.2023 року (9 календарних днів)

Всього 30 календарний день (із врахуванням суботи і неділі)

Режим роботи навчального закладу п'ятиденний.

Мова навчання – українська.

Навчання буде проходити в дві зміни.

Перша зміна працює з 8.00 до 14.15.

Друга зміна працює з 14.25 до 19.45

В першу зміну навчається 18 класів,

в підзміну 3 класи працює з 12.20 до 17.15,

в другу зміну навчається 12 класів.

Навчається індивідуально --учнів.

Інклюзивна форма навчання – учень.

Загальна кількість класів - 33.

Розділ 6. Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Школа потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства. Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання. Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також передбачені інші форми організації освітнього процесу. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету. Для підготовки до іспитів проводяться оглядові консультації, які допомагають учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

У закладі впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Вчителями закладу створена модель уроків на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Розширено предметне навчальне середовище, створені умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи.

Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше.

Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх використання учнями. Тому створенні вчителями персональні блоги є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

Розділ 7. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Забезпечення якості освіти – це система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти у закладі, встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей. В закладі розроблено внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти, яка включає такі компоненти:

- Освітнє середовище:
 - матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
 - забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;
 - створення у закладі інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування.
- Оцінювання здобувачів освіти:
 - моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей);
 - оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти.
- Педагогічна діяльність:
 - якість проведення навчальних занять.
- Управлінська діяльність:
 - кадрове забезпечення освітньої діяльності;
 - навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
 - система та механізми забезпечення академічної доброчесності;
 - забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- здійснення систематичного контролю за освітнім процесом;
- створення власної системи неперервного і тривалого спостереження, оцінювання стану освітнього процесу;
- аналіз чинників впливу на результативність освітнього процесу, підтримка високої мотивації навчання;
- створення оптимальних соціально-психологічних умов для саморозвитку та самореалізації учнів і педагогів;
- прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й тенденцій розвитку освітнього процесу;
 - моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
 - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Рівень реалізації освітньої програми вивчається шляхом спостереження за проведенням навчальних занять, моніторингу досягнення учнями результатів навчання (компетентностей); проведення контрольних випробувань учнів; участі учнів школи у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом складання та захисту наукових проєктів та участі в роботі МАН; аналізу результатів участі учнів у ДПА і ЗНО.

Розділ 8. Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти

Критерії, правила і процедури оцінювання учнів у закладі визначаються на основі положень відповідних наказів МОН України щодо оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти.

Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування та ін.).

Обов'язковому оцінюванню підлягають навчальні досягнення учнів з предметів інваріантної складової навчального плану закладу.

Змінюються підходи до оцінювання результату освітньої діяльності здобувачів освіти як складової освітнього процесу. Оцінювання ґрунтується на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень учня.

Результати освітньої діяльності учнів на всіх етапах освітнього процесу не можуть обмежуватися знаннями, уміннями, навичками. Метою навчання мають бути сформовані компетентності, як загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді та цінностях особистості.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- 8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
- 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами

дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів мають ураховуватися:

- характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формувати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

Ціннісні ставлення виражають особистий досвід учнів, їх дії, переживання, почуття, які виявляються у відносинах до оточуючого (людей, явищ, природи, пізнання тощо). У контексті компетентнісної освіти це виявляється у відповідальності учнів, прагненні закріплювати позитивні надбання в освітній діяльності, зростанні вимог до своїх навчальних досягнень.

Названі вище орієнтири покладено в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень учнів: початкового, середнього, достатнього, високого.

Вони визначаються за такими характеристиками:

Перший рівень — початковий. Відповідь учня (учениці) фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

Другий рівень — середній. Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

Третій рівень — достатній. Учень (учениця) знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь учня (учениця) правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень.

Четвертий рівень — високий. Знання учня (учениці) є глибокими, міцними, системними; учень (учениця) вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його (її) навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах.

Навчальні досягнення здобувачів у 1 - 4 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 2-4 — формувальному та підсумковому оцінюванню, відповідно методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом МОН № 813 від 13.07.2021 року .

Результат оцінювання **особистісних надбань здобувачів освіти** у 1-4 класах виражаються **вербальною оцінкою**.

Результат оцінювання **об'єктивних результатів навчання здобувачів освіти** у 1-2 класах - **вербальною оцінкою**, у 3-4 класах —**рівневою оцінкою**.

Вербальну оцінку виражають як усно так і письмово.

Для рівневої оцінки використовувати рівневі рамки оцінювання, у яких містяться характеристики чотирьох рівнів: високий (В), лостатній (Д), середній (С), початковий (П).

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Навчальні досягнення **учнів 5, 6-11 класів** оцінюються відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 13.04.2011 р. №323 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» зареєстрований в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 р. за №566/19304. та до наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»

КРИТЕРІЇ

оцінювання навчальних досягнень учнів основної й старшої школи

Рівні

навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
-------------------------	------	---

	1	Учні розрізняють об'єкти вивчення
I. Початковий	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учні відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання
	4	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
II. Середній	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило

	6	Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.

Поточне оцінювання — це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня (учениці) в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм.

Об'єктом поточного оцінювання рівня навчальних досягнень учнів є знання, вміння та навички, самостійність оцінних суджень, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі вивчення теми. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове та фронтальне опитування; робота з діаграмами, графіками, схемами; робота з контурними картами; виконання учнями різних видів письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах; самоконтроль тощо. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи вчителя на уроці.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності школярів.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік — на основі семестрових оцінок.

Учень (учениця) має право на підвищення семестрової оцінки. При цьому потрібно мати на увазі, що відповідно до Положення про золоту медаль «За високі досягнення в навчанні» та срібну медаль «За досягнення в навчанні», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17.03.2015 № 306 та погоджено Міністерством юстиції України № 354/26799 від 31.03.2015, підвищення результатів семестрового оцінювання шляхом переатестації не дає підстав для нагородження випускників золотою або срібною медалями.

